

ÇEVRE YÖNETİM SİSTEMLERİ

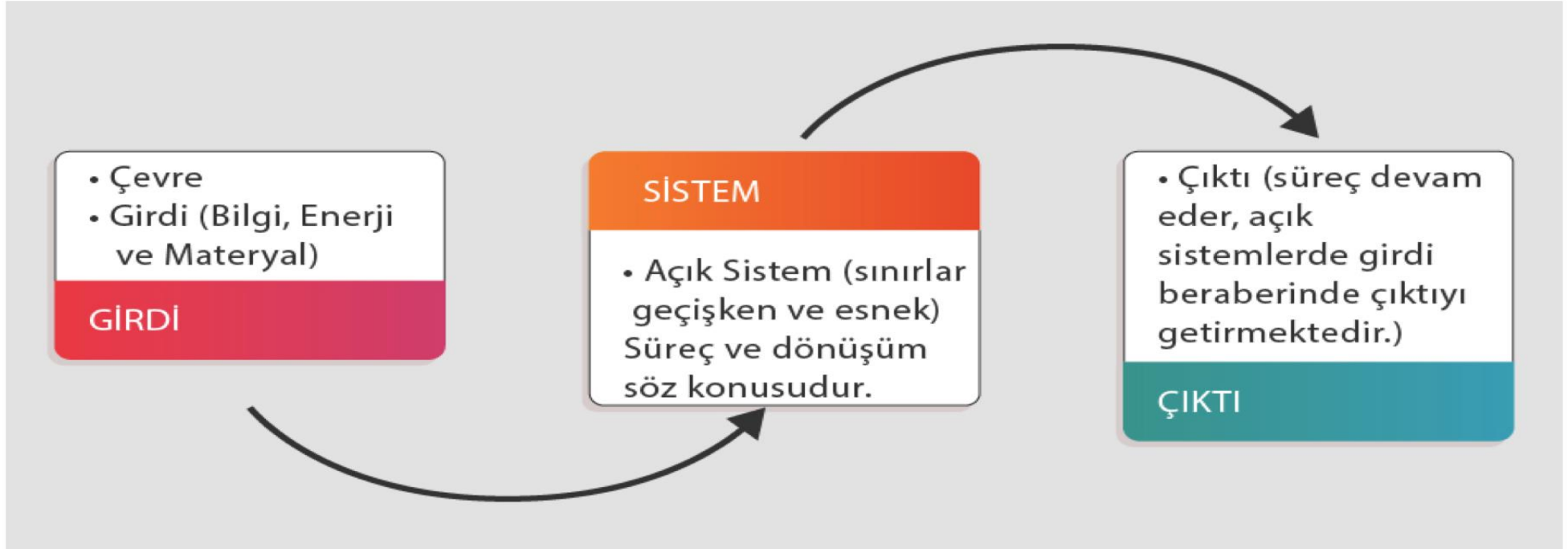
DR. SEVDE ÜSTÜN ODABAŞI

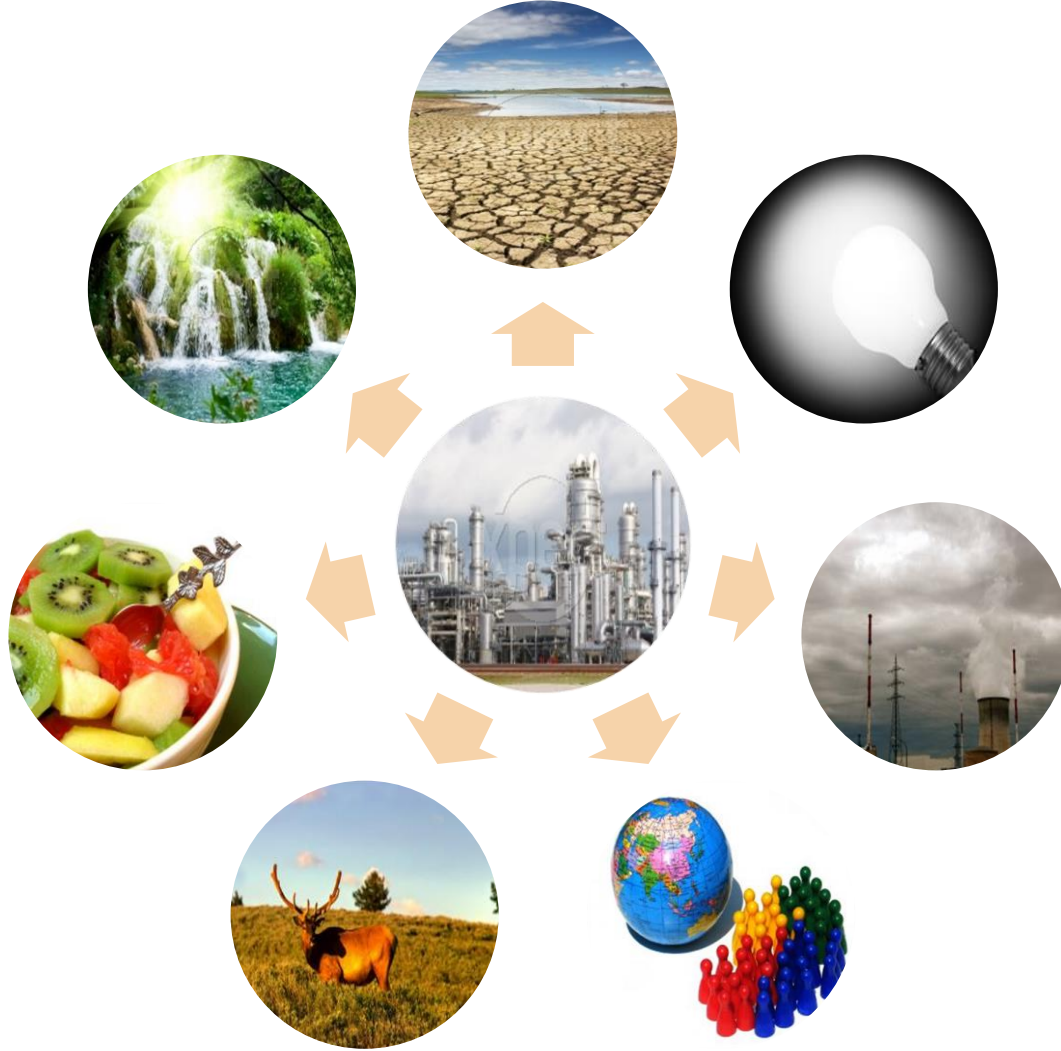
SAMSUN-2020

1. HAFTA

Çevresel Sistemdeki Girdi ve Çıktılar

- Nüfusumuz hızla artıyor.
- Yeterli kaynak var mı?

ÇEVRE SORUNLARI

- Çevre sorunları global olarak düşünülmesi gereken ve ekolojik, toplumsal, ekonomik ve idari vb. üyelerin oluşturduğu bir bütün olarak nitelendirilmektedir.
- Doğal kaynakların tükenmesi-kirlenmesi, su, hava ve toprak kirliliği
- Katı atıklar
- Küresel ısınma
- Büyük çevre felaketleri
- Ozon tabakasının incelmesi
- Zehirli atıkların doğaya verilmesi
- BAŞLICA ÇEVRE PROBLEMLERİ ARASINDADIR.

Yıl:2010 Macaristan
Alüminyum rafinerisi atık
barajı çökmesi sonucu 700
bin metreküp atık içeren
çamur çevreye yayıldı.

Yıl:2010, Meksika körfezi
BP'nin sondaj kulesi
yanarak battı ve 5 milyon
varil petrol çevreye yayıldı

Yıl:2011 Japonya, Fukushima nükleer
santral 120 km çapındaki alanın tahliye
edilmesine sebep oldu, bu sırada 170
ile 200 bin kişi tahliye edildi.
Radyasyon İzlanda'ya kadar ulaştı.

Çevreye büyük zararlar veren pek
çok kaza ve felaket nedenlerinin
araştırılmasından elde eden sonuç,
eğer etkin çalışan bir yönetim sistemi
mevcut olsa idi veya var olan sistem
düzgün işleseydi böyle bir olayın
ortaya çıkmayacağı şeklindedir.

Tüm bu sebeplerle çevrenin etkin bir şekilde yönetimini sağlayan en etkin sistem:

**ÇEVRE YÖNETİM
SİSTEMİDİR !**

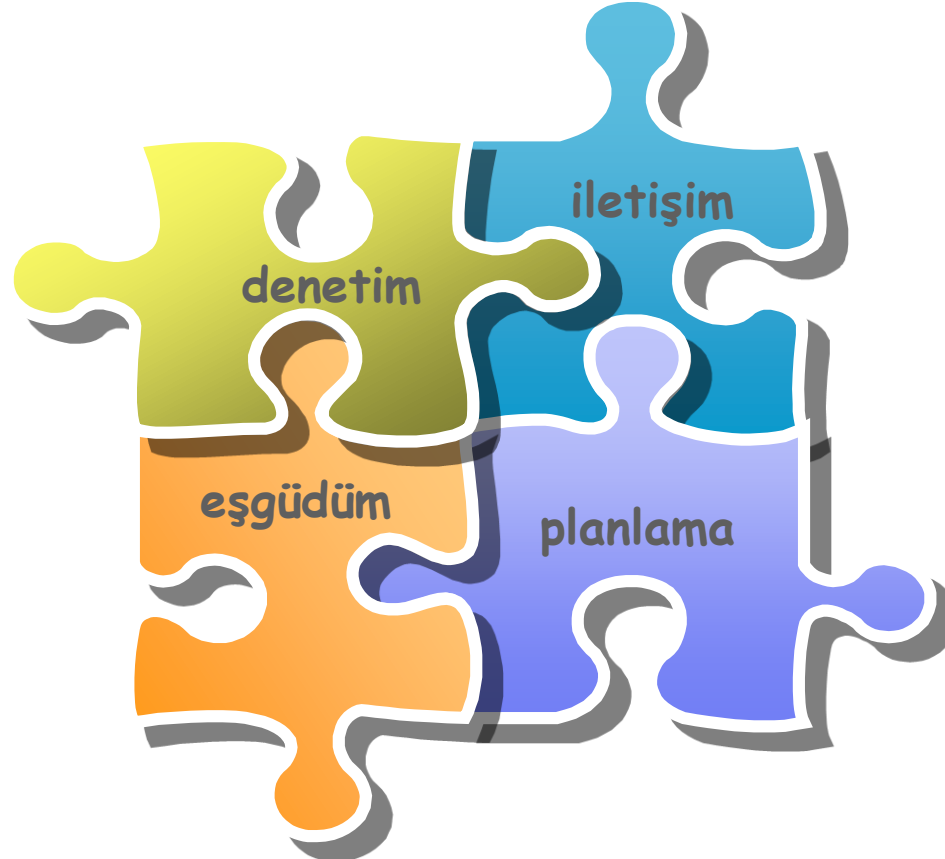
NEDEN ÇEVRE YÖNETİM SİSTEMİ?

- Çevre yalnızca insanların içinde yaşadığı ve hayatlarını devam ettirmeleri için kaynaklar sunan bir ortam değil, işletmeler için de **ekonomik** bir kaynaktır.
- Üretim, çevreden elde edilen kaynaklar ile gerçekleştirilmektedir. Bu durumda kaynakların tükenmesi ve çevrenin kirlenmesi toplum sağlığının bozulmasının yanı sıra **işletmeler için de yeni kaynak bulunamaması** anlamına gelmektedir.
- Çevreyi kirletmeden **sürdürülebilir** kalkınmanın sağlanabilmesi için hem toplumda yaşayan insanlara hem de üretim faaliyetinde bulunan işletmelere büyük görevler düşmektedir.

Çevre yönetimi

- Tüm canlıların sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşamaları, doğal kaynakların korunması, değerlendirilmesi ve geliştirilmesi amacıyla gerek kamusal, gerekse özel kesimde elverişli bir iletişim, planlama, eşgüdüm ve denetim sisteminin oluşturulması ve bu sistemi çalıştıracak örgütün kurulması şeklindedir. Yönetim sistemleri, parçalara ayrılma, bölünme eğiliminde olan bir yapıyı, bütünleşik hale getirme ve organize etme eğilimindedir.

ÇEVRE YÖNETİM SİSTEMİ

- Genel yönetim sisteminin çevre politikasının geliştirilmesi, uygulanması, başarıya ulaştırılması gözden geçirilmesi ve idamesi amacını güden; kuruluş yapısı, planlama faaliyetleri, sorumluluklar, uygulamalar, usuller, işlemleri de içine alan bir parçadır.
- Başka bir deyişle, işletmelerin bir çoğunun çevreye olan veya olabilecek zararları vardır. Bu zararların veya risklerin sistematik ve rasyonel olarak azaltılması için geliştirilen idare tarzına «çevre yönetim sistemi» adı verilir.

Çevre yönetimi için sistematik bir yaklaşım, üst yönetime bilgi ile aşağıdakilerle, uzun süreli başarı oluşturma ve sürdürülebilir kalkınmaya katkı için seçenek oluşturur:

- Olumsuz çevresel etkilerin önlenmesi veya hafifletilmesi ile çevrenin korunması,
- - Çevresel şartların potansiyel olumsuz etkilerinin kuruluş üzerinde hafifletilmesi,
- - Kuruluşa uygunluk yükümlülüklerinin yerine getirmesinde yardım edilmesi,
- - Çevresel performansın artması,
- Çevresel etkilerin, yaşam döngüsü içerisinde istem dışı şekilde artmasını önleyebilecek bir yaşam döngüsü yaklaşımı kullanarak, kuruluşun ürün ve hizmetlerinin; tasarımının, imalatının, dağıtımının, tüketiminin ve elden çıkarılmasının kontrol edilmesi veya etkilemesi,
- - Kuruluşun pazardaki pozisyonunu güçlendiren çevresel olarak sağlam alternatiflerin sonuçları olabilecek finansal ve operasyonel faydalar sağlanması,
- - İlgili taraflarla çevre bilgilerinin paylaşılması.

Kaynaklar

- Türk Standartları Enstitüsü, 2015.TS EN ISO 14001 Çevre yönetim sistemleri – Şartlar ve kullanım kılavuzu, Ankara.
- Hillary, R., 1997. Environmental Management Systems and Cleaner Production, New York.
- İstanbul sanayi odası, 2008. Çevre Yönetim Sistemi Rehberi, İstanbul.
- Turan N.G., 2019. Çevre Yönetim Sistemi Ders Notları, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun.